

Kokoomuksen ryhmäpuhe kaupunginvaltuustossa 29.11.2021

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, virkamiehet ja lehteriyleisö. Orivesi on tärkeiden valintojen edessä. Hyvinvointivaltiomme tulevaisuutta haastaa monet muutokset yhteiskunnassamme. Maakuntatasolle siirtyvät hyvinvointi- ja terveyspalvelut, jatkuva velkaantuminen, huoltosuhteen voimakas muuttuminen, verotuksen kiristyminen ja yleisen toimeliaisuuden katoaminen. Koronan kurittaessa maataamme, taka-alalle ovat unohtuneet nämä yhteiskuntaamme haastavat pitempiaikaiset kysymykset. Valtio on lisännyt kunnille tehtäviä ja sitä myöden pysyviä menoja ilman kestävästä rahoitusta. Inflaation ja nousevien korkojen myötä yksittäisten ihmisten ostovoima uhkaa heiketä. Keskituloineenkaan ei meinaa enää tulla palkallaan toimeen ja ihmisillä ei ole varaa enää kuin välttämättömään. Ilman oikeita ratkaisuja ja oikeita valintoja kuljemme hitaan näivettymisen tietä.

Orivesi on jälleen tekemässä alijäämäisen talousarvion vuodelle 2022, vaikka talouden tasapainotusohjelmia on viety lävitse, verotulot ovat kasvaneet ja suurempia investointeja ei viime vuosina ole juurikaan tehty. Kunnan väkiluku vähenee, vaikka olemme tällä hetkellä Suomen vetovoimaisimmalla kaupunkiseudulla. Miksi näin on käynyt ei ole sattumaa tai tuuria, vaan seuraus aiemmin tehdyistä valinnoista ja tekemättä jättämisistä. Sanontakin sanoo, että tuuria on loppujen lopuksi vain taitavilla. Eli yksittäisiä asioita voi tapahtua tuurilla tai sattumalla, mutta pitkäaikainen huono tuuri kertoo huonosta tekemisestä ja vääristä valinnoista. Onko meillä toivoa? Onko meillä kaikki asiat huonosti? Voimmeko tehdä enää mitään muuta kuin odottaa lopullista näivettymistämme?

Arvoisa puheenjohtaja, kyllä meillä on toivoa. Kokoomuksen valtuustoryhmä lähtee siitä, että tämä on viimeinen alijäämäinen talousarvio, jonka valtuusto tulee hyväksymään. Nyt on käärittävä hihat ja tehtävä oikeita ratkaisuja sekä oikeita valintoja. Meidän on kerta kaikkiaan pakko ottaa kuntatalous vakavasti ja kääntää velaksi elämisen kulttuuri parempaan. Kokoomuksen valtuustoryhmä edellyttää, että kaikki kulut aukaistaan rehellisesti ja yhdessä mietimme, mitkä ovat ne aivan keskeiset peruspalvelut ja kuinka ne tuotetaan ilman ylimääräistä rahan tuhlaamista. Emme saa kuluttaa rahaa asioihin mitä tarvitsemme, vaan mitä ilman emme kerta kaikkiaan pärjää. Ei meillä ole tällä tulopohjalla varaa pitää mitään tehottomalla käytöllä olevaa resurssia millään palvelusektorilla. Jos emme itse kykene laittamaan taloutta tasapainoon, niin ajaudumme kriisikunnaksi ja sen jälkeen toimenpiteet tehdään valtionohjauksessa. Kulupuolen todellisen ja rehellisen tarkistelun jälkeen meidän tulee keskittyä niihin asioihin, missä olemme hyviä ja mitkä asiat meillä ovat vielä hyvin. Ensinnäkin meillä on kohtalaisen pieni velkamäärä asukasta kohden ja meillä on vara investoida jonkin verran. Näiden investointien pitää olla kuitenkin viisaasti mietittyjä, vetovoimaa lisääviä ja laadukkaasti toteutettuja. Investoimalla rohkeasti, mutta viisaasti tulevaisuuteen saamme positiivisia vaikutuksia aikaan. Toiseksi meillä on eriomainen sijainti ja hyvät kulkuyhteydet koko Suomea ajatellen, joten meidän täytyy löytää tänne yksityisiä yrityksiä, alihankkijoita, teollisuutta ja muita työpaikkoja, jotta työpaikkaomavaraisuutemme kasvaa. Kokoomuksen valtuustoryhmä edellyttää, että kaikki keinot näiden yritysten löytämiseksi on löydettävä ja siihen voimme resursoida, vaikka yksityistekin osaamista. Ratkaisuja voidaan koittaa löytää, vaikka ulkomaita myöden, tukeutuen jo kaupunkiseudulla olevaan osaamiseen. Talouskasvu on ainoa tapa turvata kuntamme olemassaolo. Talouskasvu ja yleinen toimeliaisuus käynnistävät hyvän kierteen, jonka seurauksena tulee palveluita, kauppia, rakentamista, väestönkasvua ja niin edelleen. Enemmän kuin näivettämistä, verojen lisäämistä, tarvitsemme kasvua ja toivoa paremmasta huomisesta.

Arvoisa puheenjohtaja, kaiken keskiössä ovat ihmiset. Ihmiset ovat meidän suurin voimavaramme. On aika luottaa ihmisiin ja antaa ihmisille mahdollisuuksia. Orivesi voi tarjota ihmiskeskeistä vapautta, jossa ahkeruudesta palkitaan, ihmisiä kannustetaan ja autetaan yrittäjyyteen, tekemisen meininkiin ja mahdollisuuteen kilpailla. Kaupunki ei saa pitää itseparantaisesti kaikkia lankoja käsissään ja yrittää tehdä

kaikkia asioita itse. Ihmisillä pitää olla mahdollisuus näyttää osaamisensa ja heitä tulee terveellä tavalla kannustaa haastamaan itseään ja kilpailemaan paremmasta huomisesta. Kaupungin menestyksen luovat osaavat ihmiset. Johtajien, työntekijöiden ja ostopalveluiden tuottajien ammattitaito, osaaminen ja tehokkuus synnyttävät menestyvän kaupungin. Johtamisessa on tärkeintä, että tehdään oikeita asioita. Toiseksi tärkeintä on se, että ne tärkeimmät asiat tehdään mahdollisimman hyvin. Ei ole mitään hyötyä tehdä asiaa viimeisen päälle hyvin, jos asia mitä tehdään on väärä. Kaupungin työntekijöillä tulee olla mahdollisuus kouluttaa itseään, lisätä osaamistaan ja kannustaa käyttämään se kaupungin yhteiseksi hyväksi. On kolme tapaa oppia: ajattelemalla, joka on jalo tapa. Kokeilemalla, joka on työläs tapa. Ja matkimalla, joka on ylivoimaisesti tehokkain ja paras tapa. Meidän täytyy lähteä liikkeelle tutustumaan niihin kuntiin ja kaupunkeihin, joissa asiat on onnistuttu tekemään hyvin. Tämmöisiä kuntia ovat esimerkiksi Merikarvia, Kempele, Laukaa ja niin edelleen. Aika johtoryhmän jäsenille tämmöiseen vierailuun ja perehtymiseen otetaan ostamalla johtoryhmän jäsenien jotakin rutiinityön tekemistä ulkopuolelta. Kaikilla johtajilla on työtä, jonka osaa tehdä joku muukin. Ratkaisu kaupungin ainaiseen resurssipulaan on markkinataloudessa, vapaudessa, korkeassa osaamisessa ja halussa tehdä työnsä niin hyvin kuin koskaan osaa.

Arvoisa puheenjohtaja, Kokoomuksen valtuustoryhmä haluaa kiittää virkamiehiä, kaupungin työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Vaikka talousarviomme on tavoitteemme mukaan viimeistä kertaa alijäämäinen ja tilanne haastava, niin lähes kaikilla palvelusektoreilla on käynnissä kova työ tilanteen kääntämiseksi. Uusi valtuusto on aloittanut innolla työnsä ja monenlaista positiivista pohjavirettä on vähän joka puolella haasteista huolimatta. Kokoomuksen valtuustoryhmä uskoo, että yhdessä löydämme ratkaisut paremman huomisen rakentamiseen, toinen toistamme tukien ja kunnioittaen. Kokoomuksen valtuustoryhmä toivottaa hyvää ja rauhallista joulun odotusta kaikille.

Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Touko Sikala

SOSIALIDEMOKRAATIT 29.11.2021

- Edut:**
- Ennustettavuus
 - Väestörakenteen tuomat kulupaineet
 - Päättäjien asiantuntemus (lapset, nuoret, elämänlaatu)
 -

- Haitat:**
- Vaikutusmahdollisuudet vähenevät
 - TAYS 700 me, työpisteiden väheneminen (väestönkehitys)
 - Epävarmuus kiinteistöjen käytöstä, Arttu, Tk
 -

- Haasteet:**
- Ylä-Pirkanmaa
 - Vero Tampere (1,75%) /Orivesi 10% /20 %
 - Talous/ velkaantuminen
 -

- Kokoaikainen seuranta
- Sidosryhmiin vaikuttaminen (päättäjät, ehdokkaat)
- Orivesi-puolue

Arvoisat valtuutetut, hyvät viranhaltijat, hyvät kuulijat

(Kaupunginvaltuusto 29.11.2021)

Tämä uusi valtuustokausi on alkanut dramaattisissa merkeissä. Kevättalvella koronan vuoksi kevääseen siirrettyjen kuntavaalien vuoksi valtuusto pääsi aloittamaan virallisesti vasta elokuun alussa. Olemme uudelleen vakavaksi pahenevan pandemian olosuhteissa, päättämässä jälleen alijäämäiseksi muodostuvasta tulo- ja menoarviosta.

Pahinta tässä budjetissa on se, että se ei edelleenkään sisällä juuri mitään, minkä voisi olettaa lyhyellä tai pidemmälläkään aikataululla vahvistavan Oriveden elinvoimaa, tai edistävän asukkaiden hyvinvointia.

Toistan nyt itseäni jo kolmatta kertaa valtuuston puhujanpöntöstä, kun sanon, että Oriveden kaupungin talouden paineista johtuen emme edelleenkään uskalla panostaa rohkeasti kohti uutta vapautuaksemme tästä lamasta, vaan olemme jäämässä jatkuvan säästämisen kierteeseen. Kaikki viimeaikainen negatiivinen kehitys ei kuitenkaan ole johtunut vain meistä valtuutetuista, ei myöskään johtavista viranhaltijoista. Tällä tarkoitan meitä noin pian kaksi vuotta kiusannutta ja edelleen jatkuvaa, kalliiksi tullutta koronapandemiaa. Se on aiheuttanut paljon ylimääräisiä ja ennakoimattomia kuluja sekä ylimääräistä työtä muun kehittämistyön kustannuksella muutoinkin lukumäärällisesti pienilukuisille viranhaltijoille. Tarkoitan myös jostain syystä Orivedelle pesiintynyttä valittamisen kulttuurua, joka on osaksi lamaanuttanut kaupungin talouden kehittymistä. Nämä kaksi asiaa ovat aiheuttanut myös kuntalaisissa epävarmuutta ja luoneet osaltaan epävarmuutta ja epäuskoa tulevaisuuteen.

Asukasmäärämme negatiivinen kehitys jatkuu ja kiihtyy. Syksyllä tehdyt itsepäiset päätökset mm. alakouluverkon supistamisesta ovat olleet lyhytnäköisiä säästöpäätöksiä, jotka pidemmällä aikavälillä tulevat meille kalliiksi. Myös ne ovat kiihdyttäneet asukkaiden alakuloa ja heikentäneet uskoa parempaan tulevaisuuteen. Päätökset on noteerattu laajasti Orivedellä, mutta erityisesti ympäristökunnissa hölmöläisen peitonjatkamisena. Ne myös syövät uskottavuutta uudelta suunnitellulta visioltamme "Innostava Orivesi".

Keskustan valtuustoryhmä edellyttääkin tarkastuslautakunnalta, että kyläkoulujen lakkauttamispäätöksen taloudelliset ja myös sosiaaliset vaikutukset otetaan tarkastelun valtuustokauden aikana.

Valtuustoryhmämme mielestä elinkeinojen vahvistamisella ja kehittämisellä tulisi olla uudessa kuntastrategiassa enemmän painoarvoa. Strategiasta puuttuu innovatiivisuutta - strategia-asiakirjassa ei ole tarkoitus listata perustehtäviä. Emme usko, että näillä linjauksilla saisimme Oriveden asukasmäärän ja yhteisöverojen tuoton kasvuun. Kasvaakseen Orivesi tarvitsee vahvaa elinkeinopolitiikkaa.

Strategisiin painopisteisiin tulisi löytää enemmän tulevaisuuden haasteisiin vastaavia tavoitteita. Tämän pitäisi näkyä ennen kaikkea strategisessa painopisteessä "vahvistamme elinvoimaamme". Miten Orivesi voisi kääntää näitä vahvuudekseen esim. nopean teknologian käytön osalta tai kestävyysajattelun osalta. Miten näistä voisi saada Orivedelle

tuloja, esim. miten saamme tänne korkean teknologian yrityksiä, kustannussäästöjä tai toimivuutta prosesseihin. Miten Orivesi taklasi tulevaisuuden haasteita kuten ikääntyvä väestö ja väestön muuttaminen isompiin kasvukeskuksiin.

Viime vuonna tällä foorumilla esitin tyytyväisyyteni siitä, että kuntalaisten kuulemiseen on edelleen panostettu, osallistumista on helpotettu, ja siihen on kannustettu.

Nyt on pakko hieman ottaa takaisin. Mm. kyläkumppanuuspöytätoiminta on pysähtynyt, osittain sekin kyllä koronana vuoksi. Kyläkumppanuuskokousten asialistat ovat kaupungin laatimia, eivätkä kokoukset sen vuoksi ole kovin kiinnostavia kyläläisille. Osallistuvasta budjetoinnista edes pienessä mittakaavassa ei ole merkkiäkään. Jos on kylien kehittämiseksi jotain annettu ymmärtää, niin sitä ei ole kuitenkaan ymmärretty antaa

Keskustan valtuustoaloite " Kuntalaiset ja yrittäjät aktiivisemmin mukaan kaupungin kehittämiseen pilottikokeilulla" hylättiin mm. kommentilla, että palautteen keräämisestä aiheutuu lisää työtä viranhaltijoille". Jos haluamme asioiden muuttuvan ja paranevan, pitää olla valmis myös itse muuttamaan niitä.

Kaikkien ongelmien keskellä on kuitenkin tarpeellista todeta ja tunnistaa myös kaikki positiivinen kehitys, kyllä sitäkin on tapahtunut. Se antaa osaltaan uskoa siihen, että hitaasti etenevä kunnallinen päätöksentekoprosessi ja sen jatkeena viranhaltijoiden päätösten toimeenpano ja asioiden valvonta kuitenkin toimivat ja on tuottanut kaupungillemme myös hyviä tuloksia.

Ehkä tärkein positiivinen seikka on, että kaupungin talous vaikeuksista huolimatta, on pystytty pitämään ennustetuissa raameissa vaikkakin niukkana ja velkamäärältään toistaiseksi kohtuullisena.

Kuntalaisten peruspalvelutaso on pystytty pitämään edelleen hyvänä. Positiivista uskoa luova asia on myös 9-tien remontoinnin valmistuminen Oriveden puoleisessa päässä ja tieto siitä, että nelikaistaistaminen voisi alkaa pian myös Tampereen puoleisessa päässä ja myös se, että Pirkanmaan kansanedustajat ovat ottaneet koko tieosuuden perusparantamisen omalle prioriteettistalleen.

Uskoa tulevaisuuteen ja Oriveden elinvoimaisuuden paranemiseen edistää myös tieto siitä, että työllisyys Suomessa ja erityisesti myös Orivedellä on parantunut ja paranemassa. Se ennakoi ainakin jonkin verran syrjäytymisen vähenemistä sekä lisääntyviä verotuloja.

Päätökset rantaosayleiskaavan ja Mattilanpellon valituksista ovat viipyneet hallinto-oikeudessa jo yli vuoden. On luultavaa ja toivottavaa, että päätökset tulevat ensi vuoden aikana, jolloin päästäisiin asioihin liittyvästä nykyisestä epävarmuudesta ja pysähtyneisyyden tilasta. Hyvänä esimerkkinä järjen ja oikeuden voittamisesta valitusasioissa on uuden turvallisemman Sukkavartaan tasoristeyksen rakennustöiden aloittaminen. Muita positiivisia asioita on myös se, että uusi hirsirakenteinen Pilke-päiväkoti on aloittanut toimintansa, ja että vanhat päiväkotirakennukset on saatu myytyä kohtuulliseen hintaan. Myös vanhusten palvelukotiasumisen ja seniorivuokratalon suunnitelmat ovat edistyneet vuoden aikana suunnitellusti.

Keskustan valtuustoryhmä on vakuuttunut siitä, että kaikki kaupungin viranhaltijat tekevät parhaansa erinomaisella ammattitaidolla ja hyvällä motivaatiolla näinä tiukkoina talousaikoinakin. On kyllä ollut havaittavissa myös sitä, että viranhaltijat haluavat ajaa

maaliin väkisin oman kantansa. On muistettava, että meidän valtuutettujen pitää ottaa päätösvalta haltuumme, mutta myös ottaa vastuu päätöksistämme.

Huolestuttavaa on, että eräiden valtuutettujen viimeaikaiset irtiotot erityisesti kaupungin-hallituksessa ovat Keskustan käsityksen mukaan heikentämässä luottamusta ja yhteistyö-halukkuutta valtuustoryhmien kesken. Järkyttävää oli mm. kesämökkien kiinteistövero-prosentin noin 1/3 korotusesitys verrattuna aiempaan prosenttiin. Samanaikaisesti pieni naapurikuntamme Juupajoki päätti pitää vastaavan veroprosentin entisellään 1,05:ssä eli n. kolmasosan pienempänä kuin mitä Perussuomalaisten ja Kokoomuksen kannattama esitys oli. Samaan sarjaan kuuluu myös Keskustan tekemän, jo hyväksytyin jäteaseman aurinkopaneeleiden rakentamisesta koskevan päätöksen auki repiminen. Tämä tulevaisuuteen tähtäävä investointi maksasi itsensä takaisin n. 10 vuodessa, koska sähköenergian hinta on ollut voimakkaassa nousussa, samalla kun aurinkovoimaloiden takuu-aika on 20 – 30 vuotta. Lisäksi mahdollista aurinkopaneeleiden ylituotantosähköä voitaisiin myydä tai käyttää kaupungin muissa kiinteistöissä. Korostan myös sitä, että Suomen hiilineutraalisuustavoitetta v. 2035 ei todellakaan saavuteta, ellei sen eteen tehdä töitä kaikilla tasoilla, myös täällä Orivedellä. Vaihtoehtoisten ja hiilineutraalien energiamuotojen tutkimista ja käyttöönottoa mm. Oriveden kaupungin omistamissa, toistaiseksi öljylämmitteisissä kiinteistöissä tulisi edistää.

Edellä mainittu Juupajoki pärjasi myös Aamulehden 27.11. julkaisemassa Pirkanmaan kuntavertailussa viidenneksi eli huomattavasti paremmin kuin Orivesi, jonka sijoitus sekään ei ollut aivan huono, Pirkanmaan keskitasoa. Pieni Vesilahti ylsi vertailussa aivan kärkeen toiselle sijalle ja sen valtteina mainitaan artikkelissa huom. "asumisen väljyys ja yhteisöllisyys", olen ollut kuulevinani nuo sanat myös täällä Orivedellä.

Vesilahdessa keväällä tarjolla olleet tontit olivat kaikki jo menneet ja uudelle alueelle tulevista 20 tontista 15 on jo mennyt. Maistuisi varmaan meillekin.

Toivottavasti Mattilanpellon kaavan pikainen hyväksyminen ja aseman seudun konkreettiset kehittämissuunnitelmat aivan lähivuosina auttaisivat meitäkin tähän tavoitteeseen.

Keskustan valtuustoryhmä esittää viime vuoden tapaan, että uudessa strategiassakin kirjattuun painopisteen "Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi" -toteutukseen liitettäisiin jonkinlainen pysyvä ja säännöllinen viranhaltijoiden kannustuspalkitseminen. Sillä luotaisiin järjestelmä kaupungin viranhaltijoiden huomioimiseksi erinomaisista, kaupunkilaisia hyödyntäneistä työpanoksista

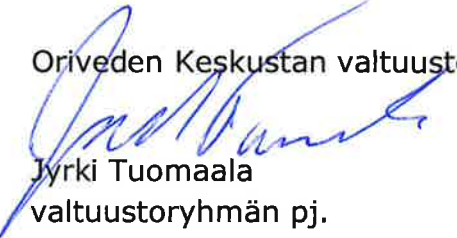
Keskusta haluaa jälleen omalta osaltaan nostaa esimerkkinä viranhaltijoista vaativasta, ammattitaitoisesti, luotettavasti ja ystävällisesti suoritetusta viranhaltijatyöstä tänä kaksien vaalien ja stressaavan koronan vuonna, hallintosihteeri Helena Lapin.

Keskustan valtuustoryhmä kiittää myös kaikkia ensi vuoden talousarvion ja talous-suunnitelman 2022 - 2024 vaikeaan ja intensiiviseen valmisteluun osallistuneita ja toivomme että sen toteuttamiseen ei syntyisi ennalta arvaamattomia yllätyksiä.

Toivotamme kaikille kiireetöntä ja terveellistä joulun odotusta, levollista ja harrasta joulun juhlaa, sekä parempaa koronavapaata vuotta 2022.

Oriveden Keskusta kannustaa samalla kaikkia orivesiläisiä suosimaan jouluostoksissaan paikallisia yrittäjiä. Siten voimme osaltamme parantaa paikallistaloutta ja yhdessä vaikuttaa kaupunkimme talouden kehittymiseen!

Oriveden Keskustan valtuustoryhmä

Jyrki Tuomaala
valtuustoryhmän pj.

Annamari Aitolahti

Marjo Mäkinen-Aakula

Timo Raita-aho

Matti Koppanen, varavaltuutettu

Arvoisa puheenjohtaja ja valtuusto, viranhaltijat ja lehteriyleisö!

Vuosi 2021 on lähestymässä loppuaan koronan sävyttämässä tunnelmissa. Kaupunkimme talous jatkaa haasteellisessa tilanteessa ja sote-uudistus aiheuttaa hämmennystä kansalaisissa. Tulevaisuus on jälleen kerran enemmän tai vähemmän hämärän peitossa.

Sote-uudistus tulee mullistamaan kuntakentän totaalisesti ja jatkossa meidän roolimme Oriveden kaupungin päättäjinä tulee entistä enemmän keskittymään sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisiin kuntalaisten peruspalveluihin ja ennalta ehkäisevään hyvinvointiin. Taloudellinen liikkumavara supistuu huomattavasti ja tämä tulee huomioida taloudenpidossa. Perussuomalainen linja on kuitenkin edelleen selvä. Orivesiläisten verotusta ei tule kiristää enää senttiäkään. Tästä tulee pitää kiinni niin paikallistasolla, kuin myös alue- ja valtakunnantasolla.

Sote-uudistusta markkinoidaan leveämpien hartioiden tuomalla turvalla ja hoidon laadun takaamisella. Tätä on käytetty myös argumenttina Tampereen ja Oriveden sosiaali- ja terveystalouden isäntäkuntamallissa, jossa Tampere tuottaa orivesiläisten sosiaali- ja terveystaloudet. Ikävä kyllä näyttää siltä, että leveämmät hartiat ovat tarkoittaneet jossain tilanteissa kulkemista sieltä missä aita on matalin. Liian kireäksi mitoitettu henkilöstömäärä on johtanut muun muassa valtakunnan ikävää julkisuutta saaneisiin ongelmiin Särkänkodissa. Hoitajien kiire, heikko palkkaus ja ongelmat työn johtamisessa ovat johtaneet välillä krooniseltakin tuntuvaan henkilöstöpulaan. Joskus maltillinen yliesursointi on pitkällä juoksulla taloudellisestii järkevämpää, kuin työntekijöiden uuvuttaminen liian tiukoilla työvuoroilla ja jatkuvalla juoksemisella.

Perussuomalaiset tekivät viime keväänä valtuustoaloitteen kotihoidon resurssien selvittämisestä ja erityisesti vartijoiden käytöstä yöaikaan ”häätävarana” kotihoidon turvaranneke-palvelun hälytyspäivystäjinä. Käytännössä vartijat ovat joutuneet tekemään noissa tilanteissa vähintäänkin hoidon tarpeen arviointia. Valvira on yksiselitteisesti kieltänyt vartijoilta kaikenlaisen hoitotyön, tai hoidon tarpeen arvioinnin. Pidän hieman erikoisena, että tämä kieltö ei ole ollut tiedossa palvelun tuottajilla ja/tai tilaajilla. Kotihoidossa olevat vanhukset ovat oikeutettuja laadukkaaseen ja hyvään hoitoon ja palvelut tulee tuottaa sillä tavalla, että laki ja muut vaatimukset toteutuvat.

Oriveden potentiaali on saatava käyttöön täysimääräisenä tulevaisuudessa. Sijaintimme Suomen suosituimman kasvukeskuksen kupeessa on vahvuus, jota ei tule sivuttaa. Tonttitarjontaa on kasvatettava ja kaupungilla on oltava valmius tarjota tänne tuleville sellaisia tontteja, jotka heitä kiinnostavat, ei sellaisia jotka ovat ideologisesti oikeaoppisia. Vaikkapa Hirsilän suunnassa ja muuallakin tulee tehdä tarkastelua uusien, isojen omakotitonttien saamisesta markkinoille.

Myös yritystonttien suhteen tulee olla aktiivinen. Ysitien varsi on äärimmäisen hyvällä sijainnilla ja kulkuyhteyksillä varusteltu liikenteen solmukohta, joka tulee saada mahdollisimman nopeasti yrityskäyttöön. Työ ja yrittäminen tuovat kipeästi kaivattua elinvoimaa kaupunkiimme. Kaupunkimme tulevaisuus tarvitsee enemmän rohkeutta päätöksentekoon. Tervettä riskinottoa ei tule pelätä, vaan sekä päättäjien että viranhaltijoiden tulee uskaltaa panostaa kasvuun.

Perussuomalaisten valtuustoryhmän puolesta ja omasta puolestani haluan kiittää kaikkia kaupungin viranhaltijoita, työntekijöitä ja

luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana.
Vaikka välillä asioista ollaan värikkäästikin eri mieltä, näen että meillä
kaikilla on yhteinen tavoite: Tehdä Orivedestä entistä parempi paikka
asua, elää ja yrittää kaikille asukkailleen!

Oikein hyvää joulua ja vielä parempaa uutta vuotta!

VASEMMISTON VALTUUSTORYHMÄ

ORIVEDEN KAUPUNGINVALTUUSTON VUODEN 2022

TALOUSARVIOPUHE

MARI LIND

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, viranhaltijat, luottamushenkilöt sekä läsnäolijat.

Talousarvio vuodelle 2022 on nyt tämän uuden valtuuston käsittelyssä ja vuoden 2023 talousarvio onkin sitten aivan oma lukunsa silloin aloittavien hyvinvointialueiden myötä.

Nostaisinkin tässä kohtaa muistin virkistämiseksi Vasemmiston valtuustoryhmän 23.8.2021 jättämän valtuustoaloitteen sosiaali- ja terveysjaoston perustamisesta Orivedelle. Mieltien mitä kaikkea ei niin positiivista meille on tähän vuoteen mahtunut, on hyvä pysähtyä miettimään ”meitä” Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtymisen myötä ja kyseisen aloitteen tärkeyttä.

Nyt on uusi valtuusto, mutta jatkan silti siitä kommentista mihinkä edellisen valtuustokauteni lopetin; perehdytys ja sen merkitys.

Oriveden kaupunkiorganisaatiossa useat tehtävänkuvat ovat niin laajoja, että työn omaksuminen vie hyvinkin pitkän työjakson. Hyvän perehdytyksen hyödyt ovat moninkertaiset esimerkiksi työntekijän/viranhaltijan sitoutumiseen, tuottavuuteen, viihtyvyyteen antaen uudelle työntekijälle/viranhaltijalle onnistuneen alun uusiin työtehtäviin, jolloin tuottavaan sekä tehokkaaseen työhön kiinni pääseminen on joutuisaa sekä sitoutunutta. Luoden näin parempaa työnantajamielikuvaa ja tätä kautta tulevissa rekrytoinneissa Orivesi näyttäytyy veto- ja pitovoimaisena kaupunkityönantajana.

Vaikkakaan tulevassa talousarviossa ei uusia henkilöstölisäyksiä näyttänyt luvassa olevan.

Esitämmekin Vasemmiston valtuustoryhmän vahvana pontena; että perehdytyksen merkityksen tärkeys huomioidaan, varsinkin kun on kiistattomasti nähtävissä perehdytyksen edut taloudellisesti sekä toiminnallisesti.

Tätä kautta tehtävien vaativa tiedonsiirto pystytään turvaamaan kuntalaisten laadukkaiden palvelujen takaamiseksi.

Työhyvinvointi on merkittävä tekijä, jota voidaan tukea henkilöstön tasapuolisella kohtelulla. Työnjohtamisessa pitää olla henkilöstön osaaminen sekä hyvinvointi keskiössä. Kuten uudessa kaupunki strategiassammekin todetaan; uudistamme johtamista sekä toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti.

INNOSTAVA ORIVESI; energisoiva, eteenpäin vievä, rohkaiseva, riemastuttava: tässä muutama synonyymi sanalle innostava.

Meidän kaikkien uusi yhteinen kaupunkistrategia, jossa ponsisana on innostava, nyt meillä on tuhannen taalan paikka innostua innostavasti kärkitavoitteissamme; elinvoimamme vahvistamisessa, asukkaiden hyvinvoinnin edistämisessä sekä innostavasta ja kestävästä johtamisesta.

Nämä kolme kohtaa pitävät sisällään paljon yhdessä tehtävää työtä kaupunkilaistemme sujuvan arjen takaamiseksi. Samalla tarvitsemme roppakaupalla rohkeutta tehdäksemme Orivedestä innostavan paikan uusille yrittäjälle sekä asukkaille.

Oriveden kaupungin osalta jäin pohtimaan milloin viimeksi kaupunki on itse rakentanut/rakennuttanut jotain uutta ja uutiskynnyksen ylittävää? Olisiko aika ottaa rohkeasti askel eteenpäin näiltä osin vai jatkammeko paikkaamisen tiellä? Tällä viittaa yhteiskoulun ja lukion korjauksiin sekä tuleviin Tredun tilatarpeisiin. Kuten paikallislehti osuvasti kirjoitti, olisiko kampusmalli meille se oikea.

Toki meidän on myös katsottava taloudellisia asioita ns. silmästä silmään ja mietittävä rahoituksen osalta hankerahoituksen mahdollisuuksia, yhteistyötahoja ja kuten jopa jo aiemmin taisin eräässä asiayhteydessä tiedustella; oppilastyönä rakennettavaa isompaa sekä toimivampaa rakennuskantaa tukemaan näiden eri oppilaitosten tulevaisuutta. Mutta näihin kaikkiin tarvitaan rahaa, valitettavasti talousarvio vuodelle 2022 on 1,84 miljoona euroa alijäämäinen, vuosikatteen ollessa vain lievästi positiivinen.

Talousarvio 2022, jossa investointiosan budjetti nettona on noin 4,3 miljoonaa euroa, pitää sisällään investointisuunnitelmaluonnoksessa mainittuina mm. yhteiskoulun ja lukion korjaukset, Paltanmäen kevyen liikenteen väylän sillan, useita pienempiä hankkeita sekä parannus - ja kunnostustöitä koskien kunnallistekniikkaa. Vanhaa vaalien Hautakankaan alue vain yhtenä esimerkkinä mainittakoon, sekä uuteen tähyten Mattilanniityn vesihuollon ja teiden rakentamisen myötä. Sekä Aseman pysäköintialueen kehittämisen, jonka toteutus on MAL-hankeena.

Asematien kevyen liikenteen väylä on alustavasti merkattu taloussuunnitelmassa vuodelle 2023. Asemanseudun kehittäminen hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä alkaa tästä, ainakin vahvasti uskon niin.

Talousarviossa on toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toimenpide ja mittari osio sekä seuranta. On hyvä, että tekstikohtia sekä asioita on pilkottu pienempiin ja selkeämpiin asiakokonaisuuksiin. Tavoitteet ja toimenpiteet on laadittu siten että niiden toteutuminen sekä seuranta on mahdollista.

Muutamissa mittareissa esiin nousee teksti; sijaisten käyttö ei kasva, mutta onko nyt niin, ettei meillä ole tarpeeksi vakituisia työntekijöitä ja kuitenkin joudumme käyttämään sijaisia sekä ostopalveluja.

Eräässä toimenpide ja mittariosiossa oli henkilöstön tehokas mitoitus alakouluverkkopäätöksen jälkeen. Tässä kohtaa mietin sanaa tehokas, onko tähän asti oltu tehottomia vai viitataanko tällä monia asukkaita koskettaneeseen kouluverkkopäätökseen, jossa Karpinlahden sekä Hirsilän koulujen lakkauttamisella saadaan vapautuneet resurssit sijoitettua toisaalle tarkoituksenmukaiseen käyttöön.

Kouluverkkoasia on demokraattisesti saatu päätökseen, joten siihen asiaan emme muutoin tässä kohtaa palaa.

Tilastokeskuksen väestöennuste (30.09.2021) vuodelle 2040, joka on 7 904 asukasta Orivedellä. Joten meidän on tehostettava markkinointia, on hyödynnettävä joka ikinen keino/kanava saadaksemme lisää näkyvyyttä sekä tullaksemme kuulluksi, että tänne kannattaa sijoittaa sekä muuttaa asumaan. Jokainen valtuutettu, viranhaltija, työntekijä ja kuntalainen; me olemme tämän paikkakunnan parhaat mainostajat, joten tehkäämme tätä työtä missä ikinä liikummekin.

Lopuksi Vasemmiston valtuustoryhmä esittää koko kaupungin henkilöstölle lämpimät kiitokset heidän tekemästään arvokkaasta työstä tänäkin koronapandemiavuonna. Kuten myös sotepalveluja toteuttavalle henkilöstölle täällä Orivedellä.

Kiitosten lomassa haluamme myös kiittää paikallisia yrittäjiä, jotka mahdollistavat meille monipuoliset palvelut, joten varsinkin näin joulun alla nautitaan paikallisten yrittäjien tarjoamista palveluista.

Oriveden Vasemmiston valtuustoryhmä toivottaa teille kaikille joulurauhaa ja toivomme antoisaa vuotta tulevaa 2022.

Kristillisdemokraattien ryhmäpuheenvuoro 29.11.2021

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut ja yleisö.

Koronavuoden 2020 hyvä tilinpäätös oli vain hetken hengähdys, se tiedettiin. Tulevien suunnitelmavuosien 2022-2024 budjetit tulevat olemaan alijäämäisiä. Oriveden kaupungin juuri hyväksytty strategia luo kuitenkin hyvin positiivisia mielikuvia tulevasta; siinä mennään uutta ja parempaa kohti, mutta silti ehkä realistisemmin kuin edellisessä strategiassa; nyt ei aseteta liian korkealentoisia toiveita asukasluvun kasvamisesta. Asukasluvun kasvattamiseen tulisi kuitenkin pyrkiä ja voisimme ottaa esimerkkiä Vesilahdesta, joka lauantaina julkaistussa Aamulehden kuntavertailussa rankattiin TOP 2:ksi. Orivesi sijoittui yllättävän hyvin, ollen sijalla 12/23. Vesilahti houkuttelee omakotiasujia kaupunkiseudun keskivertoa halvemmilla ja isommilla tonteilla, meidän kannattaisi myös! Tarvitsisimme myös hinta-laatu -suhteeltaan hyvää vuokra-asuntotarjontaa, mitä kohti Kotikoivussa koko ajan ilmeisesti pyritään. Ehkäpä joskus näemme vaikkapa uusia, hienoja kaupungin vuokrapienkerrostaloja aseman vanhojen vuokratalojen tilalla.

Tämän kokouksen esityslistassa talousarvion käsittelyn kohdalla on lause ”Oriveden kaupungin tulee järjestää Rovastinkankaan koulun oppilaille väliaikaiset tilat, jotka korvaavat Tredulta vuokralla olevat tilat 1.8.2022 alkaen ja edelleen kaupungin tulee suunnitella miten pysyvät tilat järjestetään Rovastinkankaan koululle.”

Tämä on erittäin tärkeä lause. Monenlaisia suunnitelmia tilaongelman ratkaisemiseksi jo varmasti on, ja talousarviomuutoksia on tulossa kevättalvella 2022, mutta haluaisin niitä tässä kiirehtiä. Tredun tiloissa opiskelevat Rovastinkankaan oppilaat tulee saada terveellisiin koulutiloihin mahdollisimman pian. Rovastinkankaan koulun laajentamiselle on selkeä tarve ja suunnittelu tulisi aloittaa heti. Perustelut ROK:n pysyvälle tilaratkaisulle on myös uudessa kaupunkistrategiassa. Sen tavoitteet ”Kehitämme asemanseutua kiinnostavaksi asumisen ja yritystoiminnan keskittymäksi” sekä ”Edistämme työpaikka-alueen syntyä valtatie 9:n varteen, Oritupa-Yliskylän alueelle” tuovat varmasti osaltaan lisää asukkaita – ja koululaisia – aseman, Rovastinkankaan, Yliskylän ja Karpinlahden alueelle.

Tämä talousarvio on Oriveden kaupungin viimeinen näin laaja talousarvio ennen hyvinvointialueiden aloittamista 2023. Viranhaltijat eivät onneksi ole ihan täysin uuden edessä, kun sote-yhteistyötä Tampereen kanssa on jo toteutettu, mutta tässä nivelvaiheessa on tärkeää huolehtia siitä, että palvelut pysyvät laadukkaina ja saatavilla myös täällä hyvinvointialueen laitamilla. Tämä on viranhaltijoiden vastuulla, ja toivottavasti heille kulkeutuu tieto, jos hyvinvointialueen palvelut eivät toimi. Erityisesti haluaisin, että omaishoitajien työtaakkaa ei unohdeta, vaan heitä tuettaisiin enemmän. Me täällä kaupunkitasolla voisimme myös järjestää esim. maksuttomia liikuntamahdollisuuksia omaishoitajille. Omaishoitajien vapaapäiviä voisi helpottaa vanhusten perhehoito; perhehoitaja voi tulla myös hoidettavan kotiin, jolloin esim. muistisairasta ei tarvitse siirtää vieraaseen ympäristöön. Perhehoitoon toivon satsattavan meillä jo tulevana vuonna ja toivon, että sitä suositaan myös hyvinvointialueella tulevaisuudessa. Meillä kaikille, myös luottamushenkilöillä, on vastuu vahtia, että kaupungille jäävien palveluiden - tärkeimpänä varhaiskasvatus ja koulutus - taso ei saa laskea, vaikka periaatteessa paikallisten epäonnistumisten seuraukset ja kasvaneet kustannukset kannettaisiinkin maakuntatasolla. Uskon, että yhteistyöllä ja positiivisella asenteella pärjätään nyt ja tulevaisuudessakin.

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmänä kiitän kaikkia talousarviota tehneitä ja toivotan meille kaikille siunattua adventin aikaa ja joulua!

Kirsi Mäkinen

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut, kuntalaiset ja viranhaltijat

Olemme tänään päättämässä uuden valtuuston ensimmäistä strategiaa ja budjettia.

Strategia on suunnitelma siitä, minkälaista tietä kuljetaan kohti päämäärää. Joskus tielle voi ilmaantua yllättäviä esteitä tai sen huono kunto voi yllättää. Tuolloin matkaajan on päätettävä, jatkaako valitsemallaan tiellä vaikka se on hankalaa ja perillepääsy epävarmaa, vai valitakko toinen reitti. Joskus pitää palata alkuun saakka, jotta pääsee helpommin perille.

Strategiaan kirjattu Oriveden kaupungin palvelulupaus on: "Orivesi uudistuu ja toimii kestävästi." Tämän ajatuksen keskiössä on uskallus muuttua – katsoa rohkeasti eteenpäin ja tehdä tarvittaessa sellaisiakin ratkaisuja, jotka eivät saa kaikkia hyrisemään tyytyväisyydestä. Uudistukset saavat useimmiten aikaan vastalauseiden tulvan, ja mitä suuremmasta uudistuksesta on kyse, sitä kovaäänisempiä ovat vastustajien huutelut. Virkamiesten ja luottamushenkilöiden vastuulla on pitkäaikaisten hyvinvointivaikutusten arviointi päätöksenteon pohjana.

Ensi vuoden (ja kaikkien vuosien siitä eteenpäin) budjetti on odotetusti alijäämäinen. Ensi silmäyksellä Oriveden tilanne vaikuttaa kovinkin synkältä; ainoana kaupunkiseudun kuntana painimme yhä laskevan väkimäärän kanssa. Toisinaan kuulee sanottavan, ettei enää pidäkään pyrkiä lisäämään asukkaita, vaan keskittyä pitämään huolta nykyisistä. Sekin on tärkeää, mutta kunnan talouden tueksi tarvitaan lisää veronmaksukykyisiä ja palveluja ostavia asukkaita. Yhä pienenevä asukasmäärä tarkoittaa myös yhä pieneneviä tuloja. Sotesiirtymän jälkeen kaupungin rahavirrasta suurin osa kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Meidän on nyt tartuttava toimeen, jotta emme tuolloin joudu purkamaan heidän hyvinvointitekijöitään.

Myös yhteisöveron kertymän on laskettu vähenevän merkittävästi. Tämän kaaren suunnan muuttamiseen tarvitaan reippaita toimenpiteitä.

Jo 70 kuntaa Suomessa saa kiinteistöverotuloja tuulivoimaloista. Yhden voimalan elinkaarensa aikana tuoma kiinteistövero kunnalle on 400 000 €. On vaikea kuvitella, että millään kunnalla olisi varaa olla ottamatta tuulivoimaa mailleen – päinvastoin, voimaloiden saamisesta kuntaan pitäisi kilpailla. Toivomme, että Orivesi ryhtyy nopeasti kartoittamaan paikkaa tuulivoimaloille, ja samalla profiloituu tuulivoimaystävälliseksi kunnaksi. Kyse on kaupungin taloudesta ja tulovirrasta, mutta myös siitä signaalista, että Orivesi on nykyaikainen ja kohti tulevaisuutta katsova kunta. Sen tulpaksi emme soisi muodostuvan pelkoa uudesta ja tulevasta, tai poliittisesti värittyneitä myyttejä.

Ysitien varsi teollisuuden ja yritysten keskittymänä on tärkeä tekijä Oriveden tulevaisuudelle. Nyt, kun tien kehittäminen on hyvässä vauhdissa, myös Orivesi voi pystypäin markkinoida yritysalueita hyvien kulkuyhteyksien varrella. Toivottavasti tämä hanke etenee nopeassa aikataulussa, ja tulevaisuudessa näemme Ysitien varressa kukoistavan teollisuusalueen sitä tukevine palveluineen.

Uusien yritysten hankkimisen lisäksi on pidettävä huolta myös olemassa olevista. Yrittäjäystävällisyys tarkoittaa myös makrotason huomaamista. Mitä monipuolisempi valikoima erikoisliikkeitä ja palveluja on saatavana Orivedeltä, sitä enemmän tänne jää euroja. Kivijalkayritysten väheneminen tuo mukanaan pahan kierteen: jos erikoisliikkeisiin pitää lähteä suureen naapurikuntaan, sieltä ostetaan helposti myös ruuat ja piipahdetaan apteekissakin. Kysynnän vähentyessä paikalliset yritykset joutuvat supistamaan valikoimiaan, ja pahan kierre kiihtyy ja syvenee. Verotulojen lisäksi palveluyritykset ja kivijalkaliikkeet vahvistavat myös kunnan veto- ja pitovoimaa, joten kunnan on syytä pitää niistä tiukasti kiinni. Vastuu on myös kuntalaisilla; lähestyvän joulusesongin eurot kannattaa jättää omaan kuntaan, rakentamaan hyvän kierrettä.

Orivesi tarvitsee houkuttelevia, uusia asuinalueita. Aseman seudun kehittämisestä on puhuttu vuosia, mutta todellista kehitystä alueelle ei ole vielä tapahtunut. Näemme asemanseudun loistavana ja houkuttelevana asuinalueena; vieressä on nopea ja toimiva junayhteys työhönkulkusuuntaan Tampereelle, uusi päiväkotikiinnitys ja läheisyydessä Pappilanselän vesistöalueen tarjoamat virkistysmahdollisuudet. Hienoa olisi, jos jonain päivänä yksityinen taho kiinnostuisi vanhan sahan alueen mahdollisuuksista hirsikerrostalojen rakennuspaikkana. Kaupungin tehtäväksi jää olla tässä asiassa välimiehenä, ja omalta osaltaan mahdollistaa alueen suunnitelmat. Pappilanselälle aukeavat terassinäkymät, toimiva vierasvenesatama ja viihtyisä uimala sekä näiden oheispalvelut ovat tekijöitä, jotka houkuttavat muuttajia.

Lasten ja nuorten palvelut ovat Orivedellä tällä hetkellä huippuluokkaa. Matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia on lisätty. Koulukuraattorin ja -psykologin palveluissa resurssit ovat riittävät, ja nuorison psykiatrisen sairaanhoitajan palveluihin pääsee lähes jonottamatta. Näistä tekijöistä on syytä pitää kiinni. Kun sotealueet aloittavat 2023, myös nämä palvelut siirtyvät sotealueen hoitoon. On toivottavaa, että Orivesi saa aluevaaleissa oman edustuksensa aluevaltuustoon, jotta nuorimme puolia pidetään vastaisuudessakin. Kannustammekin kaikkia orivesiläisiä äänestämään aluevaaleissa oman kunnan parhaaksi katsomaansa ehdokasta.

Yksi suurimpia syrjäytymisen syitä nuorena aikuisena on koulukiusaamisen uhriksi joutuminen kouluikässä. Orivesi on laatinut kiusaamisen vastaisen mallin, jota noudatetaan kaikissa kouluissa. Tähän työhön myös meidän vanhempien on tartuttava päättäväisesti, sillä kiusaamisen jäljet ovat pitkiä ja vaikeuttavat elämänpolkua kauas tulevaisuuteen. Silmien ummistaminen, selän kääntäminen tai kieltäminen lapsen tai nuoren pahoinvoinnin edessä on osasyllisyyttä syrjäytymiseen, masennukseen ja ahdistukseen.

Lasten hyvinvoinnin eteen on kamppailtava kaikin tavoin. Tämä edellyttää varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen avointa yhteistyötä kotien kanssa. Asioihin tarttuminen saattaa olla raskasta ja kivuliasta, mutta aikuisina meidän on otettava vastuu lapsista ja nuorista. Toivomme, että tätä yhteistyötä syvennetään ottamalla vanhemmat entistä enemmän mukaan koulun arkeen.

Nyt, kun Tredun joutuu luopumaan Rovastinkankaan koulukiinteistön käytöstä, koulukiinteistöjen käyttöä arvioidaan uudelleen. Ammatillisen koulutuksen siirtyminen yhteiskoulun ja lukion kampukselle olisi ihanteellinen ratkaisu: kaksoistutkinnon suorittaminen helpottuisi, ja synergiaa löytyisi varmasti myös muihin opintoihin. Tilojen fyysinen läheisyys mahdollistaisi mm. molemminpuolisen opettajavaihdon ja oppilaiden kulttuurinvaihdon. Samalla ammatillinen tutkinto profiloituisi entistä paremmin arvostettavaksi tutkinnoksi ylioppilastutkinnon rinnalle. Uskomme, että neuvotteluissa onkin tästä asiasta yhteinen tahtotila Oriveden kaupungin ja Tredun edustajien välillä.

Sikä Ylen viime kevään kuntatutkassa että viime viikolla julkaistussa Aamulehden kuntavertailussa Orivesi sijoittuu Pirkanmaan kuntien keskivaiheille. Tilanteemme ei siis vielä ole mahdoton. Meillä riittää kuitenkin matkaa sinne kärkipäähän, ja kirivaihdetta tarvitaan. Kirivaihte löytyy ainoastaan katsomalla eteenpäin.

Samalla kun tähtäämme tulevaisuuteen, Oriveden on pidettävä hyvä huoli olemassa olevista asukkaistaan. Anne-Maria Karjalaisen väitöstyötä mukaillen voi todeta, että kuntalaisten hyvinvointi on yksi tae kunnan kilpailukyvyille.

Oriveden Vihreiden valtuustoryhmä kiittää kaikkia, jotka ovat antaneet panoksensa vuoden 2022 talousarvion ja seuraavan taloussuunnitelman tekemiseen.

Toivomme kaikille onnellista joulun aikaa, riemukasta vuoden vaihtumista sekä entistä parempaa vuotta 2022.